

USTEC·STES

Intersindical Alternativa de Catalunya (IAC)

www.sindicat.net

Franqueig concertat
02/444

Número 429
Any 2010

Eina sindical
moviments socials

Propostes
i recursos
didàctics

Vivim en pau?





“Establir una pau
duradora és obra
de l’educació”

Maria Montessori

Editorial

La tasca docent comporta inexcusablement l'educació per a la pau i la solidaritat com a eines imprescindibles per aconseguir una societat justa i equitativa. I quina millor introducció per *l'Eina* que aquesta cita de Vera Grabe, que convida a reflexionar i treballar per la justícia universal, l'eradicació de les desigualtats i privilegis i la denúncia de tota mena de violació dels drets fonamentals de les persones.

El títol "Vivim en pau?" pretén qüestionar si es pot considerar que una societat viu en pau només perquè no pateix cap conflicte armat.

- Viu en pau aquesta societat cada cop més vigilada, més controlada, amb més normes i lleis que coaccionen i retallen els drets i llibertats?

- Viu en pau aquesta societat que, malgrat haver pres posició contra les guerres, té un govern que cada cop ven més armes?

- Viu en pau aquesta societat que comprova com, malgrat la crisi, les despeses militars puguen el 2009 a l'1'7% del PIB -50 milions d'euros/dia- (La despesa militar de l'Estat espanyol, Centre d'estudis per a la pau. JMDelàs, octubre 2009) i, en canvi, cada cop destina menys recursos econòmics a l'ensenyament, la sanitat o la Llei de dependència?

- Viu en pau aquesta societat sotmesa a les regles d'una economia capitalista depredadora que provoca violència estructural i que explota àmplies capes de la societat?

- Viu en pau aquesta societat que consumeix excessivament, que malmet els recursos naturals i que gaudeix del seu nivell de benestar gràcies a l'expoli dels béns d'altres països (com el mineral coltan, el petroli o l'aigua).

- Viu en pau aquesta societat amb un creixent nombre de persones i famílies que no tenen l'elemental per a viure, i amb un alumnat que necessita d'ajuts i beques que li facin possible l'assistència diària a escola?

- Viu en pau aquesta societat que considera 'il·legal' una persona que no té els papers de ciutadania que la mateixa Administració sovint li nega?

- Viu en pau aquesta societat que afronta tanta violència masclista, i tota mena d'abusos a les dones i als infants?

- Viu en pau aquesta societat on la majoria de dones que realitzen els treballs sexuals són víctimes d'esclavitud i del tràfic de persones?

Per això, enguany us posem a l'abast unes propostes didàctiques una mica diferents a altres edicions ja que no

hi analitzem conflictes i guerres mundials, sinó que ens apropem a les diferents problemàtiques i situacions d'agressió, d'enfrontament, etc, que l'alumnat pot viure quotidianament en el seu entorn més proper: problemes a l'escola, dins la família, al barri o al municipi.

Les situacions plantejades són força comunes i habituals; hem volgut fer una recopilació d'activitats i accions que ja han estat posades en pràctica. Us animem a incloure-les a les vostres programacions.

Ens consta que un gran nombre de centres educatius contempen l'educació per a la pau i la solidaritat dins els objectius del PEC, atès que una convivència pacífica i respectuosa és bàsica en l'ambient escolar. Però no només a l'escola, la convivència pacífica és un valor individual i col·lectiu imprescindible per aconseguir una societat que viu veritablement en PAU.

Treballem per viure en pau cada dia d'aquest 2010!!



“Per aconseguir la pau, cal despullar-se d'alguna cosa, no només de les armes.

Potser de privilegis, d'excedents, d'injustícies, d'ambicions, d'afany de protagonisme.”

Vera Grabe
antropòloga i investigadora
de l'Observatori per la Pau.

Propostes i recursos didàctics

Cançons per conviure en pau i harmonia

Moltes són les cançons que, en aquestes etapes educatives, es treballen per educar en la pau; aquí us en proposem dues, que esperem que trobeu adients i les afegiu al vostre repertori musical per la pau.



Objectiu

Mitjançant les cançons, explicar als infants la importància de les abraçades i petons com a senyal d'estimació cap als i les altres per conviure en pau i sense tensions ni conflictes, tot afavorint l'acceptació de les diferències i la diversitat a l'aula.

Activitats

- 1 Abans d'aprendre les dues cançons, la/el mestra/e esbrinarà el que els infants saben sobre les guerres, les baralles i els conflictes, buscant exemples entre les situacions més quotidianes a l'aula, al pati, al carrer, i –amb els més grans– els conflictes que veuen per la televisió.
- 2 Un cop apreses, la cançó *Estima, estima, que això mai no fa mal* servirà per iniciar la jornada cada matí i també per cada vegada que es produeixi algun conflicte/baralla a l'escola. La finalitat és cantar-la en rotllana i en acabar que cadascú/na faci un petó a qui té al costat, mentre que la cançó *Un món ple de pau* s'haurà de treballar amb un llenguatge adequat (prosperitat, generositat, llibertat...) per tal que l'alumnat n'entengui bé el significat global i pugui fer individualment un dibuix sobre el tema, que penjarem en un mural al passadís del cicle.

Cicle infantil i inicial

Com solucionaríeu aquestes situacions? Joc de Rol per a la resolució de conflictes

Objectiu

Mitjançant situacions habituals i força conegudes per a l'alumnat, promoure la resolució pacífica dels conflictes tot basant-se fonamentalment en el diàleg i l'aprovació del grup.

Desenvolupament

Preparació de la dramatització

- Quin és el conflicte
- Quins personatges intervenen
- Quina escena/es es representen

A partir d'aquí un grup d'alumnes prepara la representació mentre a la resta se'ls donen pautes d'observació.

Dramatització. Interpretació basada sobretot en el diàleg.

Debat. Anàlisi dels elements sorgits durant la representació; intent d'establir conclusions com a grup-classe. Passar un qüestionari als personatges sobre com s'han sentit, què els ha resultat més difícil, etc.

Altres aspectes

El temps necessari varia en funció del tipus d'alumnat, de l'edat, etc. En qualsevol cas, una distribució orientativa del temps podria ser:

- Preparació: 8-10 minuts
- Dramatització: 5-7 minuts
- Debat: 15-20 minuts

Cada grup presenta la seva situació

conflictiva a la resta de la classe i en el debat sorgeixen les propostes de resolució, entre altres qüestions.

Una variant del joc consisteix en que preparin la dramatització de la resolució del conflicte en una altra sessió.

Situacions conflictives

A. Una alumna nouvinguda

En un grup classe hi arriba, un cop iniciat el curs, una noia de l'Equador. Quan es presenta al nou grup, n'hi ha que es riuen de com parla, del seu nom, etc. Aviat es veu que no l'accepten i en arribar a casa la seva família li pregunta què li passa perquè la veuen trista i moixa. Al cap d'uns dies, com que la situació no millora, la mare i el pare decideixen d'anar a parlar amb el tutor/a.

Cicle mitjà i superior

ESO batxillerat i FPA

És inevitable la violència al futbol?

Objectius

- Promoure una lectura crítica de la realitat esportiva entre l'alumnat, tot analitzant les situacions conflictives i de violència que apareixen a les notícies vinculades al món de l'esport.
- Sensibilitzar l'alumnat de la importància d'un ús del llenguatge lliure de connotacions bèl·liques, violentes - ampliant-ho també a sexistes i racistes-, mitjançant l'anàlisi d'expressions i imatges a les notícies i als articles als diaris.

Aspectes a treballar

Imatges. És molt important analitzar les expressions de les cares, els gestos despectius i agressius, les empentes, etc. Us suggerim analitzar la campanya "desafío Champions" que emet Televisió Espanyola, on la visió d'un guerrer legítima la 'lluïta' per aconseguir la copa.

Expressions i frases. Seleccionar totes aquelles paraules i frases que denotin la utilització de la força i la potència dels uns sobre els altres i que poden donar lloc a escenes d'agressió o de violència.

Exemples: 'batre el contrari', 'vèncer l'adversari', 'derrota total', 'victòria total', 'lluïta aferrissada', 'disparó un cañonazo con la izquierda', 'buscò aplicar la medicina de la revancha', 'el

equipo recibió un duro castigo, un revolcón del todo merecido', etc.

Activitats

1r dia. Treball en grups. Debat entorn a una sèrie de preguntes: Hi ha violència als esports? Poseu-ne alguns exemples. És necessària aquesta violència i agressivitat? Per què? Per què creiem que sovint es recorre a la violència en la pràctica d'esports d'equip? Socialització de les respostes i resum-conclusions entre tota la classe.



2n dia Cada grup triarà frases, petits paràgrafs i imatges dels diaris o d'internet on surtin expressions violentes, amb connotacions bel·licistes, sexistes i racistes. Un cop seleccionades, cada alumne/a analitzarà i canviarà el redactat d'una frase o comentarà una imatge de manera individual.

3r dia Fer un mural per grup amb totes les frases/imatges analitzades. Presentar-lo a tota la classe.

Finalment en els darrers cursos de batxillerat i en educació de persones adultes es pot ampliar aquesta proposta traslladant-la a la vivència quotidiana de la violència i el bel·licisme latent en la societat en general: més agents de seguretat, més càmeres, més controls, més...

B. Ús de la pista de bàsquet

Avui toca fer ús de la pista de bàsquet als nois i noies de cicle mitjà. Com que al cap de sis o set minuts de començar l'esbarjo encara no està ocupada la pista, un grup d'alumnes de cicle superior l'ocupa per jugar. Poc després arriba el grup de 4t dient que el torn és seu. S'atura el joc, es produeix una discussió a crits i al final una alumna de 4t insulta un noi de 5è. Aquest s'hi torna i li clava una empenta que la fa caure a terra. Al final ha d'intervenir el/la mestre/a que és al pati perquè la cosa s'està embolicant.

C. A casa

A casa de l'Enric i la Joana tenen establerts uns torns de feines en les quals tothom hi col·labora. Avui a l'Enric li tocava treure a passejar el gos i parar la taula per sopar; resulta però que no ha fet cap de les dues coses perquè diu que havia d'estudiar per a l'examen de socials de l'endemà. La seva germana diu, en canvi, que des que ha arribat de l'escola, l'Enric s'ha passat l'estona jugant a la seva habitació. Ell s'ha enfadat, li ha dit mentidera i li ha promès que no l'ajudarà mai més amb l'anglès. Al final la mare els ha renyat tots dos i ha dit que si no es posen d'acord i diuen la veritat del que ha passat, el proper cap de setmana no aniran d'excursió.



Materials didàctics recomanats



Amnistia

Internacional

Multitud de propostes didàctiques i contes sobre drets humans, etc. En català a <http://www.amnistiacatalunya.org/edu/pdf/index.html#4p>

Edualter

Xarxa de recursos sobre educació per a la pau, el desenvolupament i la interculturalitat. Recursos en contes i llibres, en cinema, etc.
A: <http://www.edualter.org/index.ca.htm>



Seminario Galego de Educación para a Paz.

“Frente a la guerra y la violencia construyamos la paz” 2005. En castellà. Disponible en Pdf a: <http://www.sgep.org/modules/contidos/>



recursosgep/unidadesdidacticas/LIBROPAZ.pdf



PAULA.

Portal d'Educació per a la Pau. Universitat de Barcelona. Gran varietat de propostes per a l'aula, sobretot per a secundària i batxillerat.
A: <http://www.observatori.org/paula/catala/>

Novetat!

És humà no tenir drets? Què cal fer quan diem «no hi ha dret»

Unitat didàctica sobre drets humans elaborada per PBI (Brigades Internacionals de Pau), per a ESO i educació postobligatòria (alumnat a partir de 14 anys).

Dins de la matèria “Educació per a la ciutadania i els drets humans”, aquesta unitat didàctica recull tres dels seus apartats: els drets humans, la injustícia en un món globalitzat i la construcció de la pau mitjançant el diàleg i la justícia social.

El material inclou tres escenaris amb diferents temàtiques:

- Mèxic. la desaparició forçosa de persones i els casos de dones de cultures indígenes víctimes de violacions per part de militars a l'estat de Guerrero.
- Colòmbia. El desplaçament forçós de la població civil a Urabà.

- Guatemala. Les violacions dels drets fonamentals com a conseqüència de grans projectes miners i hidroelèctrics promoguts per empreses multinacionals a San Marcos i a Izabal.

Consta de múltiples activitats amb diferents nivells de complexitat, a través de recursos com ara diapositives digitals, anàlisi de textos, jocs de rol i altres dinàmiques cooperatives, audiovisuals, etc.

On trobar el material?

És un maletí pedagògic –en català o en castellà– que es distribuirà per diferents espais de Catalunya, com ara als centres de recursos pedagògics i a les biblioteques. Mentrestant, tothom que hi tingui interès podrà accedir als documents en PDF, a través de l'enllaç: <http://mineriayderechoshumanos.wordpress.com/solicita-nuestro-material/>

Àmbit de solidaritat Projectes educatius a l'Amèrica Central

Actualitat sociopolítica a Guatemala. Procés de remilitarització a la zona d'El Ixcán

Guatemala és un país immers en un sistema econòmic de globalització neoliberal que comporta una situació d'empobriment progressiu, on les desigualtats socials van en augment, on es registren alts nivells de violacions dels drets fonamentals cap a la població indígena, a més d'una enorme violència masclista (feminicidis). A més, tot i ser un país ric en recursos naturals, aquests són sistemàticament espoliats per les grans multinacionals establertes al país amb el beneplàcit dels governs de torn.

Un dels darrers casos és la persecució continuada que estan patint els i les activistes socials d'aquest país per part d'algunes multinacionals espanyoles com Unió Fenosa, Gas Natural i Repsol YPF. En aquest sentit, diverses organitzacions de l'Estat espanyol -entre les quals hi ha la IAC-, es varen adherir a les múltiples denúncies realitzades per les organitzacions socials de Guatemala contra Unió Fenosa, tot instant el Govern espanyol que les empreses multinacionals espanyoles respectin els drets humans i la legalitat vigent en tots els països on són presents i que actuï davant el Govern de Guatemala.

Els darrers mesos la societat civil d'El Ixcán -organitzacions socials i comunitats- ha realitzat diverses accions i ha presentat un manifest on expressa la seva preocupació per la reinstal·lació de la Zona Militar d'El Ixcán. Les 'raons' que argumenta el govern per omplir de militars aquesta zona són que és necessari vigilar les fronteres, combatre la delinqüència i el crim organitzat i controlar la inestabilitat social a la regió.

Per als actors socials "la militarització no és pas la solució"; per aconseguir la pacificació, la prioritat més urgent és eradicar la impunitat, depurar i enfortir el sistema judicial i desplegar la Policia Nacional Civil.

"Una presència militar més nombrosa no representa més seguretat i tranquil·litat a la zona; ans al contrari, la militarització de la societat propicia un clima d'autoritarisme, masclisme, falta de llibertat i violència. El poble d'El Ixcán ja va patir la militarització de la societat durant molts anys i no vol tornar al passat." (Organitzacions socials d'El Ixcán)

En definitiva, cal estar a l'agüait davant aquesta situació que afecta directament la població de la comunitat "Primavera" d'El Ixcán amb la qual fa molts anys que hi col·laborem en el projecte de beques d'estudi, que us descrivim a continuació.

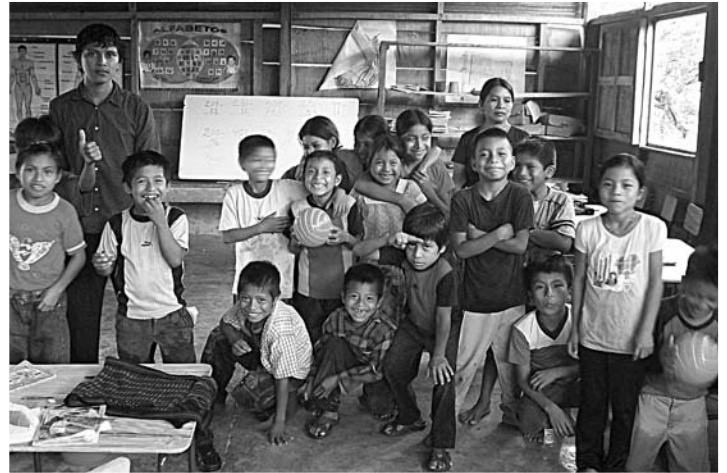
Projectes actuals

Des de fa temps, promovem entre la nostra afiliació una iniciativa solidària anomenada "0'7 i + de la IAC" amb la finalitat d'aportar el nostre granet de sorra al dret a l'educació de les persones dels països empobrits. Enguany estem col·laborant amb dos projectes de beques d'estudi per a joves, a Guatemala i El Salvador

Projecte de beques d'estudi a la comunitat "Primavera d'El Ixcán" (Guatemala)

Des de 1993, USTEC·STEs i l'Asociación de Maestras y Maestros d'El Ixcán" estan agermanades i ja són moltes les i els docents que han col·laborat amb aquestes escoles guatemalenques.

Una de les finalitats d'aquest projecte és que en el futur pugui ser totalment autosostenible. És a dir, quan aquest



alumnat acaba els seus estudis i aconsegueix un treball, restitueix de mica en mica la beca per al jovent que ve al darrere, o bé ofereix el seu treball durant un temps a la comunitat. En aquest sentit, "Primavera" és la comunitat més avançada de tot El Ixcán, i ja compten amb un taller de ferreria i de mecànica (amb estudiants becats que ja han acabat) que dóna servei a tota la zona. Enguany, el nostre suport econòmic s'ha destinat a 21 estudiants de magisteri, peritatge agrònom, secretariat, mecànica i batxillerat.

Projecte de Beques d'estudi a la comunitat "Nueva Esperanza- Usulután" (El Salvador)

Dirigit a estudiants de postbatxillerat i de carreres tècniques i grau mitjà, enguany col·laborem amb estudiants dels darrers cursos d'universitat en les carreres de psicologia i administració d'empreses.

Des d'USTEC hem col·laborat durant molts anys amb aquest projecte de Nueva Esperanza que va néixer el 1991 a Nicaragua, on s'havia desplaçat la població a causa de la guerra a El Salvador. Els darrers 3 anys, havíem dedicat la nostra col·laboració a altres projectes, però al maig de 2009 un missatge de SOS pel suport econòmic a beques d'estudiants que estaven acabant els estudis universitaris i no tenien prou recursos, ens va decidir a col·laborar de nou amb el projecte.

Delegacions solidàries a Guatemala, estiu 2009.

Com cada any, aquest estiu també hem visitat un dels projectes al què donem suport en l'àmbit de la solidaritat. Tres persones, dues mestres i un advocat, han conviscut durant un mes a la comunitat "Primavera" d'El Ixcán, a Guatemala, on han intercanviat experiències educatives i han col·laborat en la vida diària d'aquesta població indígena. L'experiència ha estat molt enriquidora i amplia el nostre compromís solidari, alhora que consolida l'agermanament entre els pobles.

"Vàrem poder experimentar com viuen, les seves condicions i costums, que no són gens fàcils, com també la seva manera de ser, amable, tranquil·la i amb una gran força de supervivència, que es pot constatar en veure com un cop superada la guerra civil, la gent i els infants sempre et reben amb un gran somriure".

Primavera- Ixcán, juliol 2009. Ascen, Nacho i Mercè.

Projectes IAC 0.7



Beques d'estudi per a la Comunitat Primavera d'El Ixcán (Guatemala). Aquest projecte va adreçat a estudiants de graus superiors i de magisteri, peritatge agrònom, secretariat, mecànica i batxillerat.

Quan acaben els estudis, l'ajut es torna amb una part dels seus propis ingressos (si han trobat feina) o donant suport amb tasques que la mateixa comunitat necessiti.

Beques d'estudi per a la Comunitat Nueva Esperanza-Usulután (El Salvador)

Dirigit a estudiants de postbatxillerat i de carreres tècniques i grau mitjà. Enguany hi col·laborem amb estudiants dels darrers cursos d'universitat en les carreres de Psicologia i Administració d'empreses.

Si voleu donar suport a aquests projectes, poseu-vos en contacte amb la Secretaria de Moviments Socials d'USTEC•STEs.

Cada persona afiliada pot autoritzar una aportació voluntària al fons de cooperació mitjançant càrrec bancari on tingui domiciliada la seva nòmina.

Gràcies per col·laborar!!!!

Ordre de transferència

En/Na.....

Amb DNI.....

Demano que es descompti trimestralment del meu compte (marqueu amb una X l'opció desitjada):

_____ el 0,7% de l'import brut mensual (_____ €)

_____ la quota fixa de _____ €

per tal de realitzar la meva aportació voluntària al Fons de Cooperació per a Projectes Solidaris.

El primer descompte s'ha de fer efectiu a partir de la data

..... de de.....

Signatura

- Barcelona: Rda. Universitat, 29, 5è. Telèfon: 933027606 (Llum Pellicer)
- Girona: Eiximenis, 14, 2n 2a. Telèfon 972202034 (Albert Batlle)
- Lleida: Pg. Ronda, 2, 1r 4a. Telèfon 973272507 (Jaume Añé)
- Tarragona: August, 21 entl. 1a. Telèfon 977235263 (Núria Torrallardona)

Estima, estima...Mai no fa mal !

$\text{♩} = 120$
Re 6M



Esti-ma, es-ti - ma, que això mai no fa mal,

La 7 Re 6M



mai no fa mal, mai no fa mal.



Esti-ma, es-ti - ma, que això mai no fa mal; és

La Re 6M Re 7 Sol



un re - mei com cal. Qui molt abra - ça

Re 6M La 7



poc es - treny. Qui no s'a - tu - ra ar -

Re 6M Re 7 Sol



ri - ba lluny. Go - tai go - ta sem-pre han

Re 6M Mi La



fet un gorg. Qui tot ho vol tot ho perd.

Autor: Xesco Boix.

Aprofitem només aquesta estrofa, tot i que la cançó és més llarga i es pot aprendre sencera amb els grups de més edat.

Més informació a <http://www.xtec.es/serveis/crp/b7990112/denip/fer.htm>

Un món ple de Pau

A-vui he tin-gut un som ni de pau i lli-ber - tat de pobles i
7 ter-res amb pros-pe - ri - tat. I la gent som - ri - ent amb ge-ne-ro - si -
13 tat a - quest som - ni que he tin - gut que si - ga rea - li - tat _____
19 Els xi-quets d'a - ques taes-co-la vo-len per a tots un món ple de pau ____
25 un món ple de pau ____ un món ple de lli - ber - tat _____

The image shows a musical score for the song 'Un món ple de Pau'. It consists of five staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written below the notes. The score includes measure numbers 7, 13, 19, and 25. The music features a mix of eighth and quarter notes, with some rests and a final double bar line at the end.

Autoria:

Aquesta cançó forma part d'una iniciativa d'Escola Valenciana pel dret a l'educació dels infants de Gaza (Palestina).
Tota la campanya la trobareu a <http://www.escolavalenciana.com/noticies/detall/870/un-euro-llavor-de-pau>